

KRONIK DEN 25. JANUAR 2013

Europa og Obama II

Vi har brug for et stærkt og udadvendt USA, mens amerikanerne har brug for et handlekraftigt Europa, der bringer orden i sit eget hus og vrister sig fri af den økonomiske krise.

VILLY SØVNDAL
udenrigsminister
(SF)

NICOLAI WAMMEN
europaminister
(S)

For et par dage siden blev Barack Obama indsat som USA's 44. præsident med behørig pomp og pragt. Ligesom ved hans første indsættelse for fire år siden holdt han en stærk og vigtig tale, der ikke der alene udstak retningslinjerne for hans næste periode i Det Hvide Hus, men som også indeholdt stærke, favnende og visionære budskaber såvel for USA som for kloden som helhed. Det var en tale om fællesskab og sammenhold – både det nære og det store.

Set med europæiske briller bed vi især mærke i Obamas indledning om de værdier, der holder det amerikanske samfund sammen, og som også udgør de bærende søjler i amerikansk udenrigspolitik fremover. Det er helt grundlæggende ting såsom at tage et fælles ansvar, værne om de historiske landvindinger, der er opnået, og række hånden ud mod sine medmennesker for i fællesskab at samarbejde om en mere demokratisk, fredelig og solidarisk verden.

Bemærkelsesværdigt var også Obamas henvisning til seksuelle minoriteters rettigheder. Er der noget, der især binder USA og Europa sammen, er det vores fælles historie og vore fælles værdier. Obamas ubetingede bekendelse til dette værdigrundlag i en globaliseret og omskiftelig verden er vigtigt ikke blot for USA – men også for os og for det transatlantiske samarbejde. Så når USA ser mod Asien, så er det ikke en trussel mod os, for selvfølgelig skal USA i højere grad orientere sig mod de nye globale magtpoler. Det gør vi også selv. Men det er en påmindelse om, at de gør det med den samme værdipolitiske bagage, som vi gør. En ny global magtbalance vil ikke betyde et endeligt for det tætte amerikansk-europæiske parløb – det vil tværtimod forstærke behovet for et endnu tættere parløb. Og hvad er egentlig så udsigten for det transatlantiske forhold under Obama II? Hvor er de vigtige områder, der vil definere samarbejdet?

Her synes der ikke mindst at være spændende muligheder for vores samarbejde på det økonomiske område. Både USA og EU har været – og er fortsat udfordret af den økonomiske krise, der skyldede ind over verden for små fire år siden. Bestræbelserne på at genskabe solide økonomier, der skaber job og vækst står helt centralt på begge sider af Atlanten. Det kræver omstilling. Det kræver nye løsninger. Og det åbner spændende perspektiver for det transatlantiske forhold.

EU og USA er allerede i dag hin-

andens største handelspartnere, og det er med til at holde hånden over vores respektive økonomier. Det økonomiske samarbejde vil forblive helt centralt i forholdet over Atlanten. Øget handel med USA udgør én af de vigtigste løfte-stænger overhovedet for de kriserammede europæiske økonomier.

Derfor er der på begge sider af Atlanten igangsat undersøgelser af mulighederne for at indgå en omfattende frihandelsaftale. Hvis de undersøgelser munder ud i egentlige forhandlinger mellem EU og USA, og hvis de forhandlinger derpå udmønter sig i en aftale, vil det give en saltvandsindsprøjtning af de helt store til væksten og jobskabelsen i Europa.

EU-Kommissionen vurderer, at en sådan aftale vil kunne skabe et eksportløft for EU-landene på 220 mia. kr. årligt. Det vil betyde tusinder af nye arbejdspladser og en masse afledte effekter inden for forskning og innovation. Lad os krydse fingre for, at forhandlingerne kommer i gang i 2013.

Et andet meget vigtigt samarbejdsområde er finansiel regulering. Her håber vi fra europæisk side, at USA

vil indføre regler om styrkede kapitalkrav og større likviditetsberedskab til banker, som dem der nu er undervejs i EU. Behovet for bedre polstring af store finansielle institutioner er en af de afgørende lektier fra den globale finanskrisen.

Det er imidlertid langt fra sikkert, at disse regler slipper igennem det politiske farvand i Washington. Også her er der grund til at krydse fingre. Nogenlunde ensartede regler til den finansielle sektor på globalt plan vil nemlig bidrage til at forhindre en ny finanskrisen.

Det kom for nogle som en overraskelse, at kampen mod klimaforandringerne fik en så prominent plads i Obamas tale.

Også her var det budskabet om et fælles ansvar for vores fælles klima, der var i centrum: USA skal ikke længere kun være på sidelinjen, men overtage lederskab i overgangen til bæredygtig energiproduktion.

Det er en god nyhed for Europa og især os i Danmark med vores store ekspertise inden for grønne energiteknologier. EU har allerede vist politisk lederskab, når det

handler om at bekæmpe klimaforandringer og fremme bæredygtig energi. Det så vi bl.a. under det danske EU-formandskab, hvor vi opnåede en aftale med Europa-Parlamentet om et direktiv, der vil levere omkring 17 pct. forbedret energieffektivitet i 2020.

Det vil bringe EU betydeligt tættere på målet om 20 pct. energibesparelser i 2020.

Obamas positive udmelding giver håb om, at vi kan sætte yderligere fart på det transatlantiske samarbejde, når det gælder bæredygtig energi og klima. Dette vil ikke alene kunne skabe nye grønne job i Danmark, de øvrige EU-lande og USA, men vil også kunne sætte fart på den grønne omstilling, som er nødvendig for at sikre gode levevilkår for os og vore børn.

Obama sagde, at »nye udfordringer kræver nye løsninger«. Det gælder også over Atlanten. Her er både klimatiltag, finansiel regulering og frihandelsaftaler udtryk for nye løsninger på nye udfordringer. Rammen er ikke en fastlåst alliance, men der er kommet nye aktører til.

Her tænker vi særlig på Europa-Parlamentet, som fremover vil spille en central rolle i det transatlantiske forhold. Når vi skal udvikle forholdet, er det derfor vigtigt, at både vi og amerikanerne samarbejder tæt med Europa-Parlamentet.

Selv om økonomisk krisestyring ventes at blive et centralt omdrejningspunkt på den transatlantiske dagsorden under Obama II, vil samarbejdet også blive formet af den aktuelle udenrigs- og sikkerhedspolitiske udvikling.

Afghanistan-indsatsen, hvor 27.000 europæiske soldater lige nu gør tjeneste side om side med de 68.000 amerikanske, er en påmindelse om dette samarbejdes betydning i dag.

Dette udenrigs- og sikkerhedspolitiske parløb vil fortsætte også under Obama II. Det er der simpelthen behov for.

Det gælder ikke mindst i håndteringen af en række aktuelle internationale kriser. Kampen mod terror, Somalia og senest konflikten i Mali. Alle dagsordener, hvor et vægtigt europæisk-amerikansk bidrag udgør centrale elementer i det internationale samfunds håndtering af kriser, der påvirker os alle. Og ikke mindst ville den kolossale genopbygningsindsats, der må forventes at følge Assads fald i Syrien være en vigtig fælles opgave.

I det lys var det særlig opmuntrende, at Obama i sin tale bekræftede USA's globale engagement og støtte til handlekraftige internationale institutioner. Og dem er der hårdt behov for i en verden præget af magtspredning, fluktuerende sikkerhedstrusler og skiftende alliancemønstre. Det være sig FN eller regionale organisationer som Den Afrikanske Union, Den Arabiske Liga, Asean eller Ecowas. Det er også et vigtigt budskab til dem, der afskriver det multilaterale samarbejde i den ny globale verdensorden.

Vi europæere har al mulig grund til at håbe, at præsident Obama lykkes med sin dagsorden, både når det gælder indenrigspolitikken, og når det gælder om udenrigspolitikken.

For os er en sund og bæredygtig amerikansk økonomi afgørende for vores egen velstandsudvikling. Tilsvarende er amerikansk lederskab nødvendigt i store globale spørgsmål som menneskerettigheder, fattigdomsbekæmpelse og kampen mod international terrorisme.

Kort sagt: Vi har brug for et stærkt og udadvendt USA, mens amerikanerne har brug for et handlekraftigt Europa, der bringer orden i sit eget hus og vrister sig fri af den økonomiske krise.

Vi ved, at det vil tage tid, formentlig adskillige år. Sådan er den nye økonomiske virkelighed, men som udenrigsminister Hillary Clinton sagde for nylig: »Hvis du ønsker at gå hurtigt, så gå alene. Hvis du ønsker at gå langt, så gå sammen med en anden.«

Europa og USA skal gå sammen over de næste fire år, og vi tror, at vi kan nå langt.

